

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

52-2

Brno 2011

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 52
Volume 52

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Olga Lečbychová, Marián Mazuch,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce

Adresa redakce

Adress

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 806/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2011

Náklad 450 kusů

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2011 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

i rozwój miast Górnego Śląska. Studia interdyscyplinarne, Gliwice, s. 57–78.

Zežula, M., Kiecoň, M., Kolář, F. 2007: Archeologické doklady k vývoji půdorysu, uliční sítě a parcelace středověké Opavy. In: Měřinský, Z. (ed.): *Forum urbe medii aevi IV.*, Opava, 118–143.

Rosová, R. 2009: Zmizelá Opava – vývoj tzv. vnitrobloku s příklady asanovaných historických domů. *Sborník Národního památkového ústavu v Ostravě*, 112–125.

Resumé

Opava (Kataster Opava-Stadt, Bez. Opava), Horní Platz, Rybí trh Platz. Mittelalter, Neuzeit. Stadt, Kirchenareal. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. OPAVA-MĚSTO, OKR. OPAVA)

Masařská ulice, Drůbeží trh. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

Na podzim roku 2010 byla v Opavě na prázdné proluce na nároží Masařské ulice a Drůbežího trhu, p. č. 403, zahájena realizace stavby „Výstavba regionálního centra vzdělávání pracovníků ve stavebnictví a výrobním sektoru“. V říjnu a listopadu 2010 zde byl proveden plošný záchranný archeologický výzkum. V místě předpokládané zděné historické zástavby v čele parcely byl po skrývce recentního nadloží rovněž odstraněn recentní suťový zásep a následně začistišeny kamenné i cihlové konstrukce. Ty reprezentovaly sklepení někdejšího novověkého domu, konkrétně schodiště a navazující dvouprostorový sklep a v JV rohu parcely samostatný jednoprostorový sklep. Po jejich dokumentaci a následném odstranění byl na dně výkopu stavební jámy zachycen a exkavován suterén vrcholně středověkého dřevohliněného domu. Plánovanou stavbou dotčená plocha v zázemí předpokládané historické parcely byla rozdělena na 6 dílčích čtverců – sond, oddělených kontrolními bloky. Tato plocha byla z větší části recentními a novověkými zásahy zasažena minimálně a spíše ve svrchních partiích. Při plošné exkavaci zde bylo odkryto a zdokumentováno místy více než 1,5 m mocné novověké a středověké kulturní souvrství, indikující někdejší sídelní aktivitu na této historické opavské parcele. Kromě jiného zde byly zachyceny pozůstatky pozdně středověké cihlové pece. Do podloží však zasahovalo minimum objektů. V severovýchodní části byl zachycen relikt větší odpadní jámy. Zajímavá situace byla v SZ části plochy výzkumu, kde na povrchu půdního horizontu byla odkryta podlaha z masivních dřevěných trámů. Podlaha byla v S části ukončena další, tentokrát mělčí odpadní jámou. Movité předměty reprezentují především fragmenty středověké a novověké keramiky, vyzdvihnout lze keramickou plastiku koníka, dále drobnou minci – parvus Karla IV., a především bronzovou přezku v podobě dvou dvojic podaných rukou, stočených do kruhu na způsob tzv. „přátelských prstenů“. V dolních partiích souvrství byly časté zbytky předmětů z organického materiálu, především útržků kůže.

Peter Kováčik, Martin Moník, Mikuláš Schön

Resumé

Opava (Kataster Opava-Stadt, Bez. Opava), Masařská Gasse, Drůbeží trh. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. OPAVA-MĚSTO, OKR. OPAVA)

Nákladní, Pivovarská ulice. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

V letech 2009–2010 probíhal v areálu bývalého pivovaru v Opavě v souvislosti s připravovaným developerickým projektem "Obchodní a společenské centrum Breda & Weinstein" záchranný výzkum. Lokalita se nachází na SZ okraji historického jádra města, v těsném sousedství někdejších hradeb.

Situaci na dolním pivovarském dvoře determinovala poloha v inundačním území někdejšího vedlejšího ramene Opavy. Tento prostor tvořil předpolí středověkých městských hradeb, ke kterým bylo zmíněné říční rameno, jako fortifikační příkop a zároveň jako mlýnský náhon, svedeno. Ze středověkých vrstev pochází mimo jiné nález hlavičky antropomorfní figurky s rohy či šaškovskou čepicí – tzv. opavského čerta. Ve starším novověku již bylo území přímo součástí barokního pásu opevnění. Kolem Fortenského mlýna s náhonem vznikl bastion a uvnitř bastionu se nacházel mlýn i s hospodářským zázemím. Z nálezů je nutno zmínit především 4 díly dřevěného vodovodního potrubí o celkové délce asi 14 m.

Horní pivovarský dvůr byl v středověku zasažen fortifikačním příkopem, který na konci 16. století zanikl a na jeho místě byl založen hřbitov. Zásypy přibližně 1000 zachycených hrobů obsahovaly četné devocionálie či osobní věci, kromě jiného kovové křížky, škapulíře a zlaté prstýnky. Celý areál pak výrazně poznamenala industriální zástavba, nastupující zde kolem poloviny 19. století.

Magda Jedličková, Peter Kováčik, Martin Moník

Resumé

Opava (Kataster Opava-Stadt, Bez. Opava), Pivovarská Gasse, Nákladní Gasse. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. OPAVA-PŘEDMĚSTÍ, OKR. OPAVA)

Krnovská, Lepařova, Provaznická ulice, p. č.: 194/2, 194/6, 195/3, 178/13, 178/14, 180/9, 182/4, 2953/4, 2965/1, 2966. Středověk, novověk. Záchranný výzkum.

Výkop pro obnovu vysokého napětí probíhal z Lepařovy ulice skrz dvorní trakty přes ulici Provaznickou až na Krnovskou. Ulice leží na bývalém Jaktařském předměstí, ovšem pouze Krnovská je středověkého původu. Tehdy tvořila důležitou spojnici Opavy a Krnova. Zbylé dvě ulice vznikly až v průběhu 19. století na místě za-hrad a zemědělského zázemí. Především proto byly výkopovými pracemi porušené archeologické terény pouze v zápchových jamách po stranách Krnovské ulice.